

for at handle paa eller røve Bytte fra disse af Naturen begunstigede Egne. I vore Dage er Middelhavslandene foruden af Handelens Folk særlig søgte af en ustandselig Strøm af Turister, især efter at Algier, Tunis og Ægypten er blevne tilgængelige næsten overalt for den fredelige Rejsende. Det er derfor en fortræffelig Idé, den bekendte Forlægger har realiseret ved at udgive en Haandbog specielt over Middelhavet, dets Øer og Strande. Det er næsten overflødig at bemærke, at den 635 Sider store Haandbog er udarbejdet med samme Grundighed som sine Forgængere. Begyndende med Rejsen fra Hamborg og Bremen til Lisabon giver Værket detaillerede Oplysninger om alt paa Turene imellem de væsentligste Stæder og Egne ved Middelhavets Bredder og beskriver alle blot nogenlunde kendte Pladser lige fra Portugal til Konstantinopel og Batum i Kaukasus. Foruden om Havnepladserne gives udmærket Vejledning over de væsentligste Ruter ind i Landene til mere søgte Steder, og Bogen er særdeles fyldig udstyret baade med geografiske og historiske Data for ikke at tale om den Samling af særdeles gode Oversigts- og Specialkort, som ledsager den. For Middelhavsturister vil Haandbogen være overordentlig velkommen, og for den rejsende Forsker har den særlig Betydning ved den Mængde Data, der indeholdes i denne let handelige Bog. Den er nemlig ved hele sin Form og sit Anlæg mere end en blot og bar Turistbog, men hører tværtimod absolut ogsaa hjemme i Geograferes Værksted, saavel som den bør være hans Rejseledsager. Værket indledes med en geografisk Skitse af en af de bedste Kendere af Middelhavet, Professor Theobald Fischer i Marburg, men netop mod denne kunde der maaske være Anledning til at rette den eneste lille Anke, og just den at Klimabeskrivelsen er saa uendelig kort i Forhold til den fysisk-geografiske Beskrivelse. For den Rejsende er Klimaet af saa stor Interesse, at dette burde have været beskrevet mere detailleret. Ganske vist er det ret ensartet i det hele, men der findes dog ad-

skillige lokale Forskelle, som det spiller en Rolle for Turister at blive indviet i. Det kan rimeligvis rettes i næste Udgave af dette ellers saa fortjenstfulde Værk.

Ole Olufsen.

Arnold Heim: Ueber die Petrographie und Geologie der Umgebungen von Karsuarsuk, Nordseite der Halbinsel Nugsuak, W. Grønland 1910. Medd. om Grønland. 47 (173—230, 16 Tvl.)

J. P. Ravn: En geologisk Undersøgelsesrejse til Disko og Nugsuak-Halvø i Vestgrønland. Sst. (147—173, 8 Tvl.)

Af en Undersøgelsesrejse, som de to Forfattere foretog sammen til Nordgrønland i Sommeren 1909, foreligger her de første mere foreløbige Resultater. Det er delvis det samme, der behandles af begge; dog indskrænker Heim sig til en Beskrivelse af Hovedlokaliteten, Kaersuarsuk, hvor Kulbruddet findes, og lægger særlig Vægt paa en udførligere Beskrivelse af de der fremkommende, ejendommelige Eruptivbjærgarter, mens Ravn skildrer de forskellige paa Rejsen besøgte Lokaliteter og særlig Sedimentlagene (Sandsten, Skifer, Kul og Grafit) med de deri indeholdte Forsteninger. Om selve Kulminen ved Kaersuarsuk, der er den eneste rationelt udnyttede i hele Grønland, faar man blandt andet at vide, at Kullaget er af 2 Meters Mægtighed; Brydningen besørges af 3 danske og 8 grønlandske Arbejdere; Kullene anvendes væsentlig af Lokaldamperen »Fox«, og der produceredes i 1908 6000 Tons, hvad der var mere, end der blev anvendt.

De ledsagende Tekstfigurer og Tavler giver gode Billeder af de geologiske Forhold i disse Egne; navnlig er de af Heim optagne Fotografier fortrinlig udførte og reproducerede.

O. B. Bøggild.